

سُبُل السَّلام إلى دار السَّلام

راه‌های امن و مطمئن به سوی بهشت برین

سخنرانی‌های خطیب توانا
حجة الاسلام و المسلمین حاج سیدمرتضی حسینی دشتی

جلد اول

تحقیق و تحشیه

دکتر سیدمجتبی حسینی دشتی

پدیدآورنده:	حسینی دشتی، سیدمرتضی، ۱۳۱۷ -
عنوان:	سبیل السلام إلى دارالسلام راه‌های امن و مطمئن به سوی
تکرار نام پدیدآور:	بهشت برین جلد اول
مشخصات نشر:	تحقیق و تحشیه سید مجتبی حسینی دشتی
مشخصات ظاهری:	قم: نشر تأمین، ۱۳۹۳
شابک:	۳۴۳ ص
وضعیت فهرست‌نویسی:	۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۷-۷۲-۱
یادداشت:	فیبیا
موضوع:	کتابنامه به صورت زیرنویس
موضوع:	حسینی دشتی، مرتضی ۱۳۵۱ - وعظ
موضوع:	سخنرانی
موضوع:	اسلام - تبلیغات
موضوع:	اندرزنامه‌ها
موضوع:	اخلاق اسلامی
موضوع:	حسینی دشتی، مجتبی، ۱۳۵۱ - محقق
موضوع:	۱۳۹۳، ۲۲ س ۱۰/۵/۲۵ BP
موضوع:	۲۹۷/۰۰
موضوع:	۳۲۳۶/۲۵

سبیل السلام إلى دارالسلام راه‌های امن و مطمئن به سوی بهشت برین

سیدمرتضی حسینی دشتی

ناشر: تأمین	■	نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳
لیتوگرافی: ترام اسکندر	■	چاپ: زیتون
شمارگان: ۱۰۰۰	■	قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۰۴۷-۷۲-۱

دفتر نشر تأمین: قم، بلوار بسیج، کوچه ۹، پلاک ۲۶

تلفن: ۳۷۷۴۹۲۰۵ - ۰۲۵

همراه: ۰۹۱۲۲۵۱۱۲۲۷

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه‌ی مؤلف
۱۰.....	مختصری از زندگی خطیب فرزانه
۱۳.....	نامگذاری کتاب
۱۴.....	مستندسازی
۱۷.....	توجه به قیامت
۲۹.....	توجه به نماز
۳۵.....	صفات پرهیزگاران
۴۵.....	لذت محبت به خدا
۵۳.....	بهترین موعظه قرآن است
۶۵.....	امامان با جهل جاهلان مبارزه کردند
۷۳.....	تسلیم حق شدن
۸۳.....	فضیلت ماه شعبان
۹۵.....	شخصیت فاطمه علیها السلام

۶ □ سبیل السلام إلى دارالسلام

- ۱۰۱ مصیبت فاطمه علیها السلام
- ۱۱۱ مصیبت علی بن ابی طالب علیه السلام
- ۱۱۷ در مظلومیت علی بن ابی طالب علیه السلام
- ۱۲۹ در وصف علی بن ابی طالب علیه السلام
- ۱۴۳ فضیلت ماه رمضان
- ۱۵۳ سیدسجاد علیه السلام
- ۱۵۹ در مکتب تربیتی امام سجاد علیه السلام
- ۱۶۵ شوق معبود
- ۱۷۳ قرآن داروخانه‌ی شیطان است
- ۱۸۱ اسراف حرام است
- ۱۹۱ با اهل بیت باشید
- ۱۹۵ پیامبر بهترین الگو
- ۲۰۵ حکمت چیست؟
- ۲۱۹ ایمان و برادری
- ۲۳۱ ماه رجب، ماه پرفضیلت
- ۲۴۵ فضیلت ماه رمضان
- ۲۵۷ خواندن قرآن ایمان را زیاد می‌کند
- ۲۶۹ توسل به ائمه علیهم السلام

فهرست مطالب □ ۷

عاشورا روز مصیبت	۲۸۱
فضیلت عزاداری خالصانه برای امام حسین علیه السلام	۲۸۷
قرآن ، دفترچه راهنمای زندگی	۲۹۷
اسلام سختی دارد	۳۰۵
آرامش در زندگی	۳۱۳
با راستگویان باشید	۳۲۱
طهارت و وضو عبادت است	۳۳۱

مقدمه‌ی مؤلف

ستایش سزاوار خداوندی است که «نخل زبان را رطبِ نوش داد، دُرّ دهان را صدفِ گوش داد» و درود و صلوات بی‌پایان الهی به آخرین فرستاده‌اش، حضرت محمد و خاندان طاهرینش. با بعثت خاتم الانبیاء، حضرت محمد ﷺ، آخرین و کامل‌ترین دین الهی، به جهانیان هدیه شد و رسالت همه‌ی انبیاء با نبوت آن حضرت به پایان رسید. این دین کامل پس از شکوفایی در مکه، با زحمات طاعت‌رسانِ پیامبر اسلام ﷺ و تعدادی از یاران مخلص و باوفایش تمامی منطقه‌ی جزیره‌العرب را فرا گرفت. در هیجدهم ذی الحجه‌ی سال دهم هجرت در غدیر خم، به صورت علنی ادامه‌ی این راه، از جانب خداوند به نخستین رادمرد عالم اسلامی پس از پیامبر ﷺ، یعنی امیرمؤمنان علی علیه السلام واگذار شد. در چنین روزی، با اعلان ولایت و جانشینی حضرت علی علیه السلام، نعمت الهی تمام و دین اسلام تکمیل و سپس به عنوان تنها دین مورد پسند حضرت حق اعلام گردید. این چنین شد که کافران و مشرکان از نابودی دین اسلام مأیوس گشتند.^۱

بدیهی است که علی‌رغم همه‌ی توطئه‌ها، حقایق اسلام و سخنان دُرربار پیامبر خدا ﷺ، توسط امیرمؤمنان علی علیه السلام، اوصیای آن بزرگوار ﷺ و جمعی از اصحاب و یاران باوفای ایشان، در طول تاریخ جاری شده و در هر برهه‌ای از زمان، به نوعی جلوه نموده است. آنان با بیان حقایق، راه‌های شریعت و رسیدن به لقاءالله را هموار ساخته و حقیقت را بر همگان آشکار ساخته‌اند. در همین راستا، شخصیتی بزرگوار و متواضع، با بیانی رسا به تبیین حقایق تابناک دین مبین اسلام با هدف راهنمایی

۱. برگرفته از سوره‌ی مائده، آیه‌ی ۳.

مردم به سوی مقصد و هدف والای انسانی که فلسفه‌ی ارسال رسولان الهی بوده، پرداخته است.

مختصری از زندگی خطیب فرزانه

سیدمرتضی حسینی در سال ۱۳۱۷ هجری شمسی در روستای گنخک (از توابع شهر کاکي، استان بوشهر)، در خانواده‌ای مذهبی و متدین به دنیا آمد.

پدر وی، «سیدعبدالله»، شخصیتی پرهیزگار و متقی بود. وی که به تحصیل ادب و تدین فرزندانش حریص بود، اصرار عجیبی بر یادگیری علوم دینی و مواظبت بر احکام شرعی داشت تا آنجا که اعتقاد داشت فرزندی که با قرآن و احادیث، انس و الفتی نداشته باشد، برای دنیا و آخرت خود و دیگران سودی نخواهد داشت.

مادر ایشان، «میرزا خدیجه» از زنان بالیمان و اهل ورع و زاهدی بی‌بدیل بود. وی با قرآن، ادعیه، رساله‌ی توسل و کتب اخلاقی و مذهبی مأنوس بود. از جذب‌های روحی و هیبت الهی‌اش، در خصوص وی کسی جرأت نمانی و سخنان بیهوده نداشت. او تنها معلم احکام و مسائل شرعی برای بانوان محل کربانی که نزد او رفت و آمد می‌نمودند، بود.

برادر بزرگوار ایشان، فقیه عالی‌قدر، آیت‌الله سیدمصطفی حسینی دشتی متولد ۱۳۱۳ش، در ۱۴ سالگی همراه پدر بزرگوارشان به منظور تحصیل علوم دینی به نجف اشرف مهاجرت نمود و در مدت ۱۸ سال در آن شهر به فراگیری علوم دینی و تعلیم آن شهر مشغول شد. سپس مرحله‌ی خارج فقه و اصول را در محضر آیت‌الله خویی سپری کرد و به مقام اجتهاد نائل و به موطن خویش بازگشت. ایشان بنا به دستور آیت‌الله سیدمحسن حکیم به مدت یک سال و نیم در خورموج به تبلیغ دین اقدام نمود. در سال ۱۳۴۵ش به بندر بوشهر آمد و با همیاری عده‌ای از خیرین به مرمت مسجد جامع عطار پرداخت و به مدت ۱۵ سال، خود امامت جماعت آن را برعهده داشت که تا به امروز نیز به صورت پراکنده عهده‌دار آن بوده است. ایشان در جهت‌دهی جریان‌ات مربوط به انقلاب اسلامی در بوشهر نقش مؤثری داشتند که همین امر موجب شد به شدت تحت نظر سازمان ساواک قرار گیرند.

آیت‌الله حسینی دشتی در سال ۱۳۶۱ به قم مهاجرت نمود و به مطالعه و تحقیق پرداخت.

مقدمه مؤلف □ ۱۱

آثار و تألیفات ارزنده وی، کتب «سبیل السلام إلى المستدل من الأحكام» در فقه استدلالی و «شرح البهجة المرضية» در قواعد زبان عربی و «شرح حاشیهی ملا عبدالله» در منطق و «ترجمه‌ی منطق مظفر» و از مهم‌ترین و جاودان‌ترین آثار ایشان مجموعه‌ی دایرةالمعارف جامع اسلامی تحت عنوان «معارف و معاریف» که چندین بار تجدید چاپ شده و «ترجمه‌ی تفسیری قرآن کریم» است.

دایی ارجمند وی، آیت‌الله حاج میرزا احمد دشتی نجفی (گنخکی) در حدود سال ۱۲۸۷ در خانه‌ی علم و معرفت و تقوا دیده به جهان گشود و پس از فراگیری قرآن و مقدمات نزد والد ماجدش، جهت تحصیل علوم فقهی عازم حوزه‌ی علمیه‌ی نجف اشرف شد.

آیت‌الله دشتی، که از مفاخر اسلام و عالم تشیع و به خصوص حوزه‌ی علمیه‌ی نجف اشرف بودند، از خرم علم و معرفت و فقاہت علمای مبارز و عالی مقامی همچون آقا سیدابوالحسن اصفهانی، شیخ ابوالحسن مسکنی و بسیاری از علمای آن روز نجف، خوشه‌چینی کرده و پس از سال‌ها تلاش، در سن ۳۰ سالگی اجتهاد مسلم ایشان تأیید شد.

آیت‌الله دشتی نجفی - مُدظله العالی - بعد از سال‌ها تدریس در حوزه‌ی علمیه‌ی نجف اشرف و تربیت شاگردان بی‌شمار، به ایران مراجعت فرمودند و این بار راهی حوزه‌ی علمیه‌ی قم شدند تا به تربیت طلاب مکتب جعفری علیه السلام بپردازند. اثر ارزشمند وی کتاب «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» در پنج جلد جزء دروس خوزوی قرار دارد. گفتنی است ایشان در قم مدرسه‌ای به نام امام عصر (عج) دایر کرده‌اند که زیر نظر شورای حوزه می‌باشد و طلاب زیادی در آنجا مشغول به تحصیل هستند. معظم له سرانجام در سال ۱۳۹۰ شمسی دعوت حق را لبیک گفته و به دیار باقی شتافت (رحمه الله).

در آن زمان که روستای گنخک، از امکانات و روش‌های آموزشی امروز بی‌بهره بود، آموزش در مکتب‌خانه‌ها منحصر به آموزش قرآن کریم، مفاتیح الجنان و برخی کتب ادبی دیگر همچون دیوان حافظ، کلیات سعدی و... بود.

سیدمرتضی حسینی در ایام کودکی، نزد فردی به نام «ملاهاشم» به مدت چند سال در

روستای گنخک، روخوانی قرآن، مفاتیح، دیوان حافظ و سعدی را که در آن زمان به عنوان دروس آموزش ابتدایی بود، فرا گرفت.

بعد از کوچ کردن ملاهاشم، وی با همکاری یکی از معتمدین محل به نام «حاج حسین قادری»، مکتب‌خانه‌ای را برای آموزش کودکان و جوانان روستا، راه‌اندازی کرد. پس از مدتی آن را به «عبدالحسن باقری» سپرده تا امر آموزش را استمرار بخشد.

حاج سیدمرتضی در طول حیات پربرکت خویش از محضر استادان بزرگوار بهره برده است. از میان آنان کسانی که بیشترین تأثیر در زندگی علمی و معنوی ایشان داشته‌اند، عبارتند از: دایی بزرگوارش، آیت‌الله حاج میرزا احمد نجفی گنخکی و حاج سیدعلی قمی بهبهانی (رحمة الله علیهما) و برادر دانشمندش آیت‌الله حاج سیدمصطفی حسینی دشتی که در سفر و حضر از وجود ذی‌جود آنان کمال استفاده را نموده است. به بیان دیگر از طریق معاشرت با اهل علم و طلب‌گری به علمای دینی و مطالعه‌ی آثار بزرگان، به سبب تعلق خاطری که به معارف دینی داشت، نسبت به علم و دانش نموده و از اطلاعات دینی، اخلاقی و تاریخی ارزنده‌ای بهره‌مند گشته است.

ناگفته نماند به نقل برخی از روحانیون مقیم شهر قم، وی در برخی از مناظرات علمی بر طلاب تحصیل‌کرده نیز تفوق جسته که به توصیفی بسیار از نقل کرامات حکایت شده از اشخاص معاشر وی، در این مختصر پرهیز کردیم.

از دوران جوانی، با مطالعه‌ی کتب دینی و تاریخی، در قالب روضه‌خوانی، مسائل شرعی و اصول دین را با زبان ساده و شیرین، به مردم آموزش می‌دادند. پس از تأسیس مسجد فاطمه زهرا (علیها السلام) در روستای ریگدان، با برگزاری نماز جماعت، سخنرانی و همچنین برپایی بدون وقفه دعای ندبه در روزهای جمعه علاوه بر سخنرانی‌های مختلف در مناسبت‌های مذهبی، مردم را با آداب و اخلاق اسلامی و تکالیف شرعی آشنا کرده و به شناخت خدا و شکر نعمت‌هایش ترغیب و به پرهیز از نافرمانی ذات لایزال الهی بدون هیچ مداخله‌ای هشدار می‌دادند.

شخصیت عرفانی و وارسته‌ی وی در القای سخنان آسمانی، قابل پذیرش برای جوان و

مقدمه مؤلف □ ۱۳

سالمند می‌باشد؛ زیرا تأثیر سخنان برگرفته از آیات و احادیث مأثوره از معصومین علیهم‌السلام را در رفتار و زندگی ساده و بی‌آلایش وی، مشاهده می‌کنند.

در این مختصر به پاره‌ای از ویژگی‌های ایشان اشاره می‌کنیم که باعث محبوبیت و نفوذ وی در میان اقشار مختلف جامعه گردیده است:

- بیان اصول عقاید و مطالبی که مورد نیاز عموم برای طی کردن مسیر تکامل إلی الله است.
- مبارزه با خرافات و اسرائیلیاتی که در اذهان و باورهای مردم رخنه کرده است و به تبع آن اصرار در عقلانیت دینی که در کلمات و سخنان وی به خوبی قابل درک است.
- هماهنگ بودن رفتار با گفتار، یعنی اگر از اخلاقیات، توحید و مبارزه با خرافات، سخنی به میان آورده است، سعی نموده است در رفتار خود نیز به ظهور برساند.
- سخنان وی، فطرت آشنا، فطرت‌پذیر بوده و عموم مردم آن را درک می‌کنند.
- صرف نظر از جنبه تبلیغی و گفتاری، وی دلسوز مردم بوده است. گاهی از اوقات اگر کسی مشکلی داشته یا اختلاف و کدورتی بین دو نفر واقع می‌شد، سعی در حل و فصل آن می‌کرده است یا شخص بیمار یا سال‌خورده‌ای را عیادت و دیدار کرده و در حد توان، دستگیری می‌نموده است. یعنی موضع پدری نسبت به مردم داشته و دلسوز بوده است...
- مطالب این کتاب که پیش روی شماست، شماری از مجالس مذکور است که به مناسبت‌های مختلف، سخنرانی نموده است.
- در پایان، ذکر نکاتی در خصوص کتاب حاضر، خالی از لطف نخواهد بود:

نامگذاری کتاب

وجه تسمیه‌ی این مجموعه به «سُبُلُ السَّلَامِ إِلَى دَارِ السَّلَامِ» برگرفته از آیات شریفه‌ی قرآن کریم به مناسبت مطالبی است که واعظ محترم از آن بهره برده و معادل فارسی آن «راه‌های امن و مطمئن، به سوی بهشت برین» است.

طبری در تفسیر جامع‌البیان ذیل آیه‌ی شانزده سوره‌ی مائده چنین آورده است: «سُبُلُ السَّلَامِ همان طُرُقُ السَّلَامِ است و آن عبارت است از راهی که خدا برای بندگانش تشریع کرده

و بندگان را به سوی آن فراخوانده و انبیا و رسولانش را بدان جهت برانگیخته است.^۱
واژه‌ی «سلام»، یکی از نام‌های خداست: «السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِيمُنُ» (حشر/۲۳) و از نام‌های بهشت هم «دَارُ السَّلَامِ» (أنعام/۱۲۷) است. پس راه‌های سلام، همان راه‌های خدا بوده و شامل راه‌های سلامت فرد و جامعه، خانواده و نسل، فکر، روح و ناموس می‌شود. یعنی سلامت و ایمنی از هرگونه بدبختی و شقاوتی است که سعادت حیات دنیا و آخرت را مختل می‌سازد.

مستندسازی

برای چشم‌انداز روشن و راهنمایی خوانندگان و پژوهندگان گرامی، تا آنجا که مقدور بوده است مطالب نقل شده در سخنرانی، علاوه بر آیات و روایات، آدرس مرجع واقعه و داستان تاریخی نیز از کتب معتبر استفاده و قید شده است.

با عنایت به سند مطالب، این کتاب قابل استفاده برای وعاظ و سخنرانان گرامی بوده و به عنوان منبعی معتبر و مستند، قابل توجه خواهد بود؛ ان شاء الله.

اسامی و عباراتی که در لابه‌لای این سخنرانی‌ها استفاده شده و احساس می‌شد نیاز به توضیحات بیشتری دارند، در پایان جلد دوم افزوده شده است.

در پایان، ذکر این نکته لازم است؛ همانطور که می‌دانید عبارات مندرج در این کتاب، به صورت سخنرانی است و حتی‌الامکان سعی شده است که در جمله‌بندی‌ها تغییری ایجاد نشود، تا خواننده، حضور در این مجالس پربرکت را احساس نماید.

در اینجا شایسته است از حجة الاسلام «محمدحسین ابراهیمی»، مدیر مسئول دارالتفسیر قرآن کریم قم و مدیر نشر تأمین، و کلیه‌ی همکاران ارجمندشان که در مراحل مختلف چاپ این اثر، زحمات بی‌شائبه‌ای متحمل شده‌اند و از کلیه کسانی که در ضبط سخنرانی‌ها همکاری نمودند به ویژه آقای «ابراهیم بحرانی»، همچنین از آقای «مهندس محمد انتظامی» که طراحی تصویر جلد

کتاب را پذیرفتند و همه‌ی بزرگانی که در انجام این اثر، با ارشادات خود برای هر چه بهتر عرضه کردن این اثر ماندگار، ما را یاری کرده و خواهند کرد، صمیمانه تقدیر و تشکر نماییم.

از حسن نظر و عنایت ویژه‌ی خطیب ارجمند که انجام دادن این کار با ارزش را برعهده‌ی حقیر گذاشتند، صمیمانه تشکر می‌کنم و خداوند بزرگ را سپاس که توفیقاتش را مثل همیشه نصیب من فرمود.

اذعان و اعتراف می‌کنم که در جمع‌آوری، تحقیق و تنظیم این اثر ارزشمند، آنچنان که شایسته باشد، ادای دین نشده است. ولی امیدوارم مطالب این کتاب، زاد و توشه‌ای که مورد رضای قادر متعال باشد، برای خطیب و مخاطب، نویسنده و خوانندگان گرامی، در دنیا و آخرت، و مورد خشنودی و پسند بقیه الله الاعظم، حضرت ولی عصر، عجل الله تعالی فرجه الشریف قرار گیرد.

و إن تجد عبداً نشأً للخللا فجلّ من لا فيه عیب و علا

سیدمجتبی حسینی

دبیر هیئت علمی

دانشگاه آزاد اسلام - واحد بوشهر

رمضان ۱۴۳۴، مرداد ۱۳۹۲